

LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖS ĮSTATYMO NR. XI-1196 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Po Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą išaugusi emigracija ir padidėjęs mišrių santuokų skaičius sudaro prielaidas koreguoti teisės aktus susijusius su Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimu.

Pagrindinis šio įstatymo projekto tikslas – suteikti Pilietybės įstatymui aukštesnę teisinę galią padarant jį konstituciniu, praplėsti ir aiškiai apibrėžti atvejus kada Lietuvos Respublikos pilietis gali būti ir kitos valstybės pilietis.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Seimo nariai, pasirašę teikiamą projektą ir priklausantys Seimo valdybos sudarytai darbo grupei referendumui dėl dvigubos pilietybės pasirengti.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu galiojančio Pilietybės įstatymo nuostatos apibrėžia ratą asmenų, kurie gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai. Pagal dabar galiojančią teisinę reglamentavimą, Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis, jeigu jis atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

- 1) Lietuvos Respublikos pilietybę ir kitos valstybės pilietybę įgijo gimdamas;
- 2) yra asmuo, išstremtas iš okupuotos Lietuvos Respublikos iki 1990 m. kovo 11 d.;
- 3) yra asmuo, išvykęs iš Lietuvos iki 1990 m. kovo 11 d.;
- 4) yra šio straipsnio 2 ar 3 punkte nurodyto asmens palikuonis;
- 5) sudarydamas santuoką su kitos valstybės piliečiu dėl to savaime (*ipso facto*) įgijo tos valstybės pilietybę;
- 6) yra asmuo, kuriam nesukako 21 metai, jeigu jis yra įvaikintas Lietuvos Respublikos piliečių (piliečio) iki tol, kol jam sukako 18 metų, ir dėl to įgijęs Lietuvos Respublikos pilietybę pagal šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalį;
- 7) yra asmuo, kuriam nesukako 21 metai, jeigu jį, Lietuvos Respublikos pilietį, iki kol jam sukako 18 metų, įvaikino kitos valstybės piliečiai (pilietis) ir dėl to jis įgijo kitos valstybės pilietybę;
- 8) Lietuvos Respublikos pilietybę įgijo išimties tvarka, būdamas kitos valstybės pilietis;

9) yra asmuo, kuris išsaugojo Lietuvos Respublikos pilietybę arba kuriam Lietuvos Respublikos pilietybė buvo grąžinta dėl to, kad jis turi ypatingų nuopelnų Lietuvos valstybei;

10) Lietuvos Respublikos pilietybę įgijo turėdamas pabėgėlio statusą Lietuvos Respublikoje.

Vadovaujantis dabar galiojančio Pilietybės įstatymo 7 straipsnio 6 ir punktais, Lietuvos piliečiai gimimu įgiję pilietybę, būdami kūdikiai įvaikinti kitų valstybių piliečių ir taip įgiję kitos šalies pilietybę, sukakus 21 m. praranda Lietuvos pilietybę. Dažnai būna atvejų, kai Lietuvos pilietės (piliečio) sutuoktiniai įvaikina savo sutuoktinio vaiką. Manytina, kad neteisinga atimti pilietybę iš Lietuvos Respublikoje gimusių vaikų ir įvaikintų kitų šalių piliečių.

Visais kitais atvejais Lietuvos Respublikos pilietis pagal kilmę praranda Lietuvos Respublikos pilietybę įgijęs kitos valstybės pilietybę.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

– Pagal siūlomą naują reglamentavimą, Lietuvos Respublikos pilietis pagal kilmę nepraranda Lietuvos Respublikos pilietybės, įgijęs Lietuvos Respublikos pasirinktos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijus atitinkančios valstybės pilietybę.

– Projekte numatyta, kad Lietuvos Respublikos pasirinktos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijai yra laikoma:

1) valstybės narystė Europos Sąjungoje ir (ar) valstybės dalyvavimas Europos ekonominės erdvės susitarime;

2) valstybės narystė Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijoje;

3) valstybės narystė Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje.

– Taip pat įtvirtinta, kad Lietuvos Respublikos pasirinktos europinės ir transatlantinės integracijos kriterijaus neatitinka tos valstybės, kurios kartu dalyvauja buvusios SSRS pagrindu sukurtose politinėse, karinėse, ekonominėse ar kitose valstybių sąjungose ar sandraugose.

– Kitos sąlygos kada Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis iš esmės nesikeičia. Siūloma tik pakoreguoti nuostatas dėl įvaikintų Lietuvos piliečių, kurie negyvena Lietuvos Respublikoje panaikinant 21-erių metų amžiaus kartelę paliekant asmenims neterminuotą teisę apsispręsti dėl pilietybės.

– Projekte taip pat siūloma papildyti šį įstatymą sąvokų išaiškinimais, paaiškinant šiame įstatyme vartojamų sąvokų „ypatingi nuopelnai Lietuvos valstybei“ ir „Lietuvos Respublikos pilietis pagal kilmę“ turinį.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Teisinio reguliavimo neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtų įstatymų įtaka korupcijai ir kriminogeninei situacijai nenumatoma.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtų įstatymų įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai nenumatoma.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kartu turės būti keičiamas Lietuvos Respublikos konstitucinių įstatymų sąrašo konstitucinis įstatymas Nr. XI-1932. Taip pat koreguojami kiti teisės aktai, kurių nuostatas būtina suderinti su projekte numatytais pakeitimais.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir bendrinės kalbos normų.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai bei Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymų projektus įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

12. Įstatymų projektams įgyvendinti reikalingos išlaidos

Įstatymų projektų įgyvendinimui papildomų išlaidų nenumatoma.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Negauta.

14. Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą yra: „ypatingi nuopelnai Lietuvos valstybei“, „Lietuvos Respublikos pilietis pagal kilmę“, „europinės ir transatlantinės integracijos kriterijai“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia
Ramūnas Karbauskis
Arvydas Nekrošius
Guoda Burokienė

Antanas Vinkus
Juozas Imbrasas
Bronislovas Matelis
Žygimantas Pavilionis
Agnė Širinskienė